

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opusculum Theologico-Canonicum De Sponsalibus

Kugler, Johann

Norimbergæ, 1705

Quæstio II. An valida sint Sponsalia ex gravi metu contracta? Ex num. 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40883

reminiscentia durat, licet propter distractionem non advertatur N. Conseq. Nam hic discurrendum est, sicut discurrunt Theologi de intentione pro Sacramenti administratione requisita; dum docent, sufficere virtualement, non autem habitualement, qualis potest dari in ebrio.

QUÆSTIO II.

An valida sint Sponsalia ex gravi metu contracta?

Ex num. 4.

32. **M**agni momenti hæc quæstio est; nam si non valeant talia Sponsalia; poterit sic coactus pro libitu vovere castitatem, vel cælibatum, suscipere ordines, contrahere cum alia; nec obstrictus erit impedimento publicæ honestatis &c. Ad meliorem quæstionis intelligentiam Prænotandum est, alium dari metum levem, qui facile contemnitur; alium gravem, qui cadit in virum constantem; rursus alius est justus, seu justè incussus à lege, aut Magistratu, v. g. in pænam admitti sceleris, (quamvis Juristæ per metum *justum*; gravem intelligant) alius est injustus, seu injustè per injuriam, vel innocentè incussus.

33. Gravis censetur, metus mortis, mutilationis, verberum, cruciatus Corporis, servitutis, stupri, amissionis omnium bonorum, vel majoris partis, carcerum & vinculorum; infamix non facile debilis; injustæ excommunicationis.

cationis, aliorumque gravium malorum sibi, aut alicui valde conjuncto imminentium. Ut ex variis juribus probant Sanchez l. 4. D. 5. Lessius de J. & J. l. 2. c. 17. n. 5. Gonzalez, Pirrhing, Canis. & alij super tit. de his que vi &c. Wagnerek super cap. Veniens 15. de Sponsal. Arg. l. pen. ff. de Furtis & l. 1. ff. Quarum rerum actio &c. §. In Summa. 6. ubi metus, & nimia reverentia æquiparantur, addi solet metus reverentialis, si sit minis, verberibus, nimis importunis precibus conjunctus; imò ut notat Wagnerek loco cit. etiam sinè his circumstantiis aliquando hic metus solet esse gravis respectivè; nam sæpe metus, qui censetur esse levis respectu viri robusti, respectivè gravis est in fæmina, aut adolescente. Sponsalia ex metu levi contracta, non esse ipso facto irrita, adeoque ea inducere impedimentum publicæ honestatis, & jus ad oscula, & tactus non impudicos, docet cum Sanchez Sporer, ait tamen esse infirma, & etiam propriâ authoritate vim passi irritabilia, licèt fuissent jurata, quamvis talia in foro externo non concedatur actio. idem docet Bonac. de Sponsal. puncto 9. n. 10. Jam ad questionem.

34. Affirmativam Lessius de J. & J. l. 2. c. 17. n. 37. Pirrhing super tit. de Sponsal. n. 21. Haunoldus de J. & J. tomo 3. tr. 8. Contr. 2. Wiestner de Canon. Imped. p. 2. a. 3. n. 18. apud hos Henriquez, Ledesma, Sylvester, Tanner & alij. Sed præplacet negativa, dummodo metus sit gravis, injustè & ad Sponsalia

falia extorquenda incussus. Hanc tenet *Sancti*.
l. 4. D. 19. n. 3. Laym. l. 3. tr. 4. c. 6. n. 3.
Palaeus de Sponsal. D. 1. p. 2. n. 6. perperam
 ab aliquibus pro opposita citatus. *Il/ung tr. 6.*
D. 9. n. 2. P. Wex. in suo Opusc. Canon. Trid.
 dicens esse communem Pontificij Juris Interpre-
 tum, Summistarum & Theologorum, *Zoësius,*
Engel, König, Wagnerek, Streinius, Ma-
strius, & apud hos Bonacin., Covarruv., Salas,
Reginald., Guttierrez, Pontius, uterque Bar-
bosa, Azor, Gonzalez, Lugo, Tamburi-
nus, plurimique alij. Favet huic Sententiæ
 cum suis Interpretibus *cap. Ex literis 11. de*
despons. impub. ubi contractus ex metu initus,
 vim non habet: addunt alij *l. oratio ff. de Spon-*
salibus. ubi dicuntur ea disponi de Sponsalibus,
 quæ disponuntur de matrimonio. Sed hæc lex
 non est efficax & in multis casibus fallit, ut fuse
 ostendit *Gobat de Sponsal. n. 74.* Prob. asser-
 tio 1°. Si valerent hæc Sponsalia, pariter valeret
 matrimonium metu extortum, atqui illud non
 valet: *c. Cum locum 14. c. Veniens 13. & 15.*
c. Consultationi 27. de Sponsal. c. De illis 9.
de Despons. impub. c. 2. De eo qui duxit &c.
 Ergo nec Sponsalia. Prob. sequela: Matrimo-
 nium ex illis Sponsalibus secutum esset mediatè
 metu extortum, atqui illud esset validum; ergo.
 Maj. prob. metus coëgisset ad ineunda Sponsalia,
 & hæc vi suâ obligativâ ulteriùs cogerent ad ma-
 trimonium: ergo hoc esset mediatè metu extor-
 tum: Nam qui est causa causæ necessariæ, est
 etiam causa causati, ergo etiam metus, qui esset
 causa

causa Sponsalium ; obligatione suâ necessitan-
 tium ad matrimonium , esset etiam causa ipsius
 matrimonij. Prob. 2°. Nequit dari obligatio
 ad actum omnino invalidum , atqui matrimo-
 nium ex ejusmodi Sponsalibus initum esset actus
 invalidus (quia metu in Sponsalium obligatione
 incluso extortus) ergo respectu illius non potest
 dari Sponsalitia obligatio. Prob. 3°. Juxta P.
Suar. tr. 2. de Relig. l. 1. de voto c. 8. n. 10.
 Votum ingrediendi Religionem , & in ea profi-
 tendi , metu extortum est invalidum ; quia hoc
 cogeret ad emittendam professionem ; & metus
 prius coëgisset ad nuncupandum votum , & sic
 mediante voto coëgisset ad professionem ; quia
 autem professio , coacta , & metu extorta irrita
 est , etiam votum sic profitendi est irritum ; cum
 nemo possit obligari ad actum invalidum. Atqui
 simile prorsus eveniret in prædictis Sponsalibus ,
 ergo etiam illa sunt irrita.

35. Ob. 1°. Omnes contractus ex metu initi,
 sunt validi , nisi lege positiva irritentur ; (unde
 apud infideles , valent etiam matrimonia ex metu
 inita teste *Sanchez l. 4. D. 14. n. 3.*) quia sunt
 simpliciter voluntarij , & capaces meriti , & de-
 meriti : ideo *c. 2. de his que vi, metu & c.*
 generaliter dicitur : *Qua metu & vi fiunt ,*
de jure debent in irritum revocari, vel infir-
mari, ut dicitur l. fin. C. eod. tit. adeoque non
sunt ipso facto irrita, vel infirma. Atqui
 Sponsalia ex metu inita , nullibi irritantur ; nam
cap. Ex literis. loquitur de puella , quæ *dolens,*
& invita, adeoque sinè suo consensu in domum
 Sponsi

Sponsi traducta est, imò & hæc Sponsalia adhuc videntur fuisse valida, aliàs frustra Pontifex jubere-
ret puellam illam commoneri. Ergo Sponsalia
ex metu inita, dummodo consensus adfuerit,
sunt valida. Confirm. c. *Inter cætera* 22. XXII.
q. 4. Declaratur matrimonium cujusdam Hu-
baldi cum sua concubina, esse *stabile, & fir-
mum*, licet ex metu mortis fuerit contractum.
Ergo. R. Permissa Maj. D. Min. Atqui Spon-
salia ex metu inita nullibi irritantur directè, expli-
citè, & formaliter Trans. Min. non irritantur in-
directè, implicite, & virtualiter, in quantum
irritatur eorum objectum, hoc est matrimonium
ex metu initum, quale esset illud, quod ex co-
actis Sponsalibus sequeretur N. min. & Conseq.
Ad cap. *ex literis* plurimi interpretes cum San-
chez dicunt, illud loqui de Sponsalibus prius
cum consensu, sed tamen ex metu initis, quam-
vis puella *postmodum*, sive *tempore procedente*
facti pœnitens, habitare noluerit in domo pater-
na Sponsi. Neque tamen frustra moneri jube-
tur; ut maturè perpenderet, an verè metus in-
tercesserit?

36. Ad Conf. R. Illum Hubaldum fuisse
metu mortis adactum, non tantùm ad Spon-
salia; sed ad ipsum matrimonium; sed non metu
injusto, utpote in pœnam concubinatus (&
fortè cum promissione matrimonij) exerciti, in-
cusso. Aliàs matrimonium fuisset irritum. Insuper
illud matrimonium, licet prius ratione metus ir-
ritum fuisset; postmodum tamen erat liberè, &
sinè metu ratificatum, & confirmatum: Nam
accessis

accessit iuramentum, carnalis copula, spontanea cohabitatio, per quæ olim, saltèm præsumptivè matrimonia convalescebant. *c. Insuper 4. qui matrim. Accus. Et c. c. 30. Et ult. de Sponsal. c. pen. de condit. appos. c. 2. de eo qui duxit Et c. cap. de illis. 9. de despons. impub. cap. 21. de Sponsal.*

37. Ob. 2°. Matrimonium, vel professio religiosa, aut si qui alij dantur contractus *indissolubiles*, ideo per metum invalidantur; quia innocenti talem metum passo, non posset amplius per horum *dissolutionem* succurri; & sic cogereur invitus damnum pati; cogens autem ex sua malitia lucrum reportaret. Atqui Sponsalia non sunt indissolubilia. Ergo nec irrita, sed tantùm irritanda. Conf. In contractu, in quo dolus intercessit, magis consulitur innocenti per hoc, quòd contractus sit validus, sed pro libitu innocentis rescindibilis, quàm si esset simpliciter irritus: quia casu quo postmodum appareat esse favorabilis innocenti, tenebitur pars nocens eum observare, ad quem non obligaretur, si aliunde irritus fuisset: & sic jura magis favent innocenti, valorem tali contractui pro libitu innocentis permittendo, quam tollendo. Ergo idem dicendum est de Sponsalibus ex metu contractis.

38. R. D. Mai. Ideo per metum invalidantur, &c. ità ut contractuum indissolubilitas sit sola, & unica causa invalidationis N. ità ut sit tantùm causa particularis C. Maj. & Min. & N. Conseq. nam etiam aliqui contractus dissolubiles irritantur per metum v. g. promissio, aut solutio

lutio dotis. *l. si mulier. 21. §. si dos 3. ff. quod metus causa &c.* promissio vel traditio rerum Ecclesiæ. *c. 1. junctâ glos. XV. q. 6.* licet juramento confirmata. *c. 2. de Furejur.* Absolutio à censura. *c. absolutionis un. de iis qua vi &c. in 6.* vide *Pirrhing super hunc tit. n. 23.* aliæ igitur causæ, pro conclusione assignatæ probant Sponsalium coactorum invaliditatem; accedit, quòd vim, vel metum passo nunquam satis succurratur, etiam per Sponsaliorum dissolutionem; quia per eam non tollitur impedimentum publicæ honestatis; & antequam dissolutio illa per judicem fieret, non auderet Sponsus interim cum alia contrahere, vel castitatem voverè, sed cum magno suo incommodo expectare cogereretur; præter incommoditates, & expensas in Judicem faciendas &c. Ad Conf. *ry.* permissio anteced. *N. Conseq.* Disparitas est: Quia metu coactus innocenter incurreret impedimentum publicæ honestatis, quod onus prævalet bono in objectione insinuato, & parùm æstimabili, quia rarissimè eventuro: cum rarissimè soleant per metum extorqueri contractus patienti favorabiles, & præjudiciosi extorquenti. Quòd autem potius metus, quàm dolus aliquos contractus irritet, ratio ulterior est: quia dolus facilius præcaveri potest, ità ut deceptus suæ simplicitati adscribere debeat, si decipiatur; vis autem, & metus non possunt sic evitari. 2°. Fraudes, & doli sæpissimè committuntur, adeoque horum prætextu plurimi contractus fierent irriti, cum magna Reip. perturbatione, vis autem, & metus
rariora

rariora sunt. 3°. Contractus Sponsalium ex metu initus faceret ipsum matrimonium coactum, adeoque invalidum; & sic pro objecto haberet rem invalidam; nihil tale habet contractus dolosus.

39. Ob. 3°. Quamvis Sponsalia sint clandestina, vel ab impubere, vel cum impedimento matrimonij contracta, tamen valent, & etiam subsequutum matrimonium, dummodo in hujus contractu cessaverit clandestinitas, vel impubertas, vel impedimentum sit per dispensationem sublatum. Ergo etiam valebunt Sponsalia, unà cum subsequente matrimonio, dummodo (ut fieri potest) metus ante illius contractum sit sublatus. R. C. Antec. N. Conseq. aut potius consequentis suppositum, quòd nempe tali casu, si priora Sponsalia valida sunt, metus cessare possit, perseveraret enim virtualiter in ipsa obligatione Sponsalium; quia hæc vim obligationem haberet ex metu, & vis illa moraliter cogendo ad ipsum matrimonium, redderet illud invalidum; nihil tale præstant impedimenta alia recensita, quæ perfectè cessant, nec perseverant in obligatione, cum illam non causaverint.

40. Ob. 4°. Pars prius ad Spondendum coacta, potest postmodum cessante metu formali liberè promissionem, aut obligationem rescindere; ergo si eam non rescindat, sed liberè conservet; liberrimè matrimonium contrahet, quamvis illud dependeat ab obligatione prius violentè inducta: sicut liberè ad carcerem duceretur, qui violentè prius captus erat; si postmodum per-

C

missus

missus est vincula sibi deponere, & non deponit. *R. D. Antec.* Potest obligationem rescindere immediatè per suam voluntatem N. (esset enim nugatoria obligatio, quæ pro libitu obligati abjici posset, ita ut haberet hunc sensum: ego hunc obligo, si, vel quamdiu obligari voluerit) potest eam rescindere mediatè, id est, petere rescissionem à Judice, adeoque cum præjudicio libertatis, cum periculo nè causâ cadat, si contra Coactorem, & plerumque potentio-rem probare violentiam non possit, & cum incommoditatibus object. 2da insinuat, ob quas mallet potius violentiam pati, & coactum matrimonium inire, quàm illis se opponere C. Antec. & N. Conseq. Ex his facilè patet responsio ad paritatem.

41. Ob. 5°. Possent talia Sponsalia juramento confirmari. Ergo saltèm eo casu valebunt. *R.* Nec juramentum de objecto invalido esse obligatorium, præsertim si ipsum juramentum esset factum ex metu. *arg. c. 11. de despons. impub.*

QUÆSTIO III.

An contractui Sponsalium apponi possit conditio pœnalis: v. g. ut pars injustè resiliens pendat mille aureos?

Ex num. 4.

42. **A**ffirmativa placet multis clari nominis Authoribus, inter quos videtur esse *Suar.*

tom,